

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO
123 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
ATMINTINŲ DIENŲ ĮSTATYMO NR. VIII-397 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – Darbo kodeksas) 123 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir Atmintinų dienų įstatymo Nr. VIII-397 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau kartu – Įstatymo projektai) parengti siekiant įprasmiti Sausio 13-osios įvykių atminimą ir Laisvės gynėjų auką Lietuvai.

Kasmet minėdami Laisvės gynėjų dieną, degindami atminties laužus, prikeliančius praeities įvykius, vis geriau, aiškiau suprantame, koks mūsų laisvėjimo kelias ir koks mūsų būdas būti laisviems. Tai viena svarbiausių modernios Lietuvos istorijos datų, kalbančių apie mūsų valstybės, tautos valstybingumo gynybą. Privalome nepamiršti žmonių, kurie apgynė Lietuvos laisvę tą naktį, tačiau pagerbdami juos turime džiaugtis tuo, ką jiems pavyko iškovoti. Labai norėtusi, jog visuomenė šią dieną suprastų kaip didžiulį laimėjimą prieš sistemą, taip ir nepajėgusią nugalėti minios žmonių, kurių pagrindiniai ginklai buvo tik didžiulis ryžtas.

Laisvės gynėjų diena daugiau kaip 30 metų minima Lietuvoje ir dažniausia tai būna darbo diena. Visos tą dieną dirbančios institucijos, ugdymo įstaigos gyvą atmintį puoselėja tą dieną pradėdamos uždegant languose prisiminimo žvakeles; vyksta įvairūs renginiai, minėjimai, tų dienų skaudūs įvykiai prisimenami mokyklose, universitetuose. Visos simbolinėmis tapusios akcijos galėtų vykti nedarbo dieną. Galimybė apsilankyti Sausio 13-osios minėjimuose, supažindinti jaunuolius su tautos istoriniu įvykiu bei jo dalyviais įprasmitų šios istorinės dienos svarbą. Taip pat paminėtina, kad 2026 m. bus minima jubiliejinė 35 metų Laisvės gynėjų diena.

Siūlomais Įstatymo projektais siekiama sausio 13-ąją – Laisvės gynėjų dieną – įtraukti į Darbo kodekse numatytą švenčių, kuriomis paprastai nedirbama, sąrašą.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektų iniciatorius Seimo Pirmininkas Saulius Skvernelis.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Pagal šiuo metu galiojančio Darbo kodekso 123 straipsnio 1 dalį sausio 13-oji – Laisvės gynėjų diena – nėra priskirta prie tų švenčių dienų, kuriomis paprastai nedirbama. Šiuo metu Sausio 13-oji yra įtraukta į Atmintinų dienų sąrašą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma sausio 13-ąją – Laisvės gynėjų dieną – įtraukti į Darbo kodekse numatytą švenčių, kuriomis paprastai nedirbama, sąrašą.

5. Galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektų priėmimas įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektai turės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai. Dėl papildomos švenčių dienos verslas dalinai netektų dalies pelno.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Teisės aktų priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektų sąvokos suderintos Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis, yra suderinti su Europos Sąjungos teisės aktais.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymų įgyvendinimui lydymųjų teisės aktų nereikės.

13. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymų įgyvendinimas

Įstatymų projektų rinkinio įgyvendinimas turės įtakos valstybės biudžeto pajamoms.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*

„Nedarbo diena“, „švenčių diena“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.